паперових носіях та зберігання останніх; автоматичну перевірку документів на наявність арифметичних і методологічних помилок та описок; можливість підприємства своєчасно подавати декларації та розрахунки згідно встановленим законодавстом строкам.

Отже, можна зробити висновок, запровадження електронної звітності - це підвищення рівня обслуговування платників податків, зниження затрат та поліпшення їх звітності, полегшення процедур, безконтактний метод, який унеможливлює зловживання у податковій сфері. Подання звітності в електронному вигляді є не тільки засобом забезпечення прозорості відносин між податковими органами і платниками податків, але і питанням престижу для підприємства, яке демонструє свою позицію сумлінного платника податків.

Список літератури:

1. Романів Є.М. Бухгалтерський облік (загальна теорія): [навч. посібник] / Є.М. Романів, Н.О. Лобода. – Львів: видавництво «Ліга прес», 2014. – 265 с.

2. Податковий кодекс України від 2.12.2010 р. № 2755-VI (зі змінами та доповненнями).

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ВИТРАТ ЗА ЦЕНТРАМИ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ НА ГАЗОВИДОБУВНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Матюшіна Ю.І., старший викладач кафедри обліку і аудиту,
ПолтНТУ, м. Полтава, Україна

Збільшення розмірів газовидобувних підприємств, розгалуження їх структури, зростання потоків оперативної інформації та необхідність приймати значну кількість адміністративних рішень створюють певні перешкоди на шляху до їх подальшого розвитку. Одним із напрямів подолання зазначених перешкод є перехід до децентралізованої системи управління. Такий підхід дає можливість менеджеру самостійно, без узгодження з керівництвом оперативно приймати рішення в певних питаннях. Іншим аспектом децентралізації є розподіл між менеджерами відповідальності в частині планування та контролю витрат і результатів діяльності підрозділу, за яке відповідає такий менеджер. На основі досліджень наукових праць А. Д. Шеремета [5], В. Е. Керімова [2] та В. С. Леня [3] можна відокремити наступні переваги децентралізації управління підрозділами газовидобувного підприємства:

- для прийняття рішення менеджер підрозділу володіє більш детальною інформацією про місцеві умови діяльності підприємства;
- менеджери підрозділів можуть приймати більш оперативні рішення;
- діяльність менеджерів підрозділів стає більш мотивованою;
- дозволяє розвивати у менеджерів управлінські здібності;

- вище керівництво, звільнившись від рішення щоденних питань, може більше уваги приділяти перспективі розвитку підприємства, тобто зосередитись на вирішенні стратегічних завдань.

Недоліками децентралізації управління є: можливі некомпетентні рішення внаслідок недостатніх знань, або коли запити підрозділу стають на перший план перед завданнями підприємства в цілому; дублювання функцій; зниження лояльності по відношенню до підприємства в цілому.

Проте, А. Д. Шеремет [5] відмічає, що децентралізація управлінського обліку вимагає більш формалізовано підходу до організаційної структури підприємства, яка б охоплювала всі структурні одиниці зверху до низу і яка б визначала місце кожної структурної одиниці (підрозділу, відділу, сегменту) з точки зору делегування їй відповідних повноважень і відповідальності.

Таким узагальнюючим поняттям став «центр відповідальності». Відповідно організаційну структуру сучасного газовидобувного підприємства можна розглядати як сукупність різних центрів відповідальності зв'язаних лініями відповідальності.

Згідно К. Друрі [1] «облік за центрами відповідальності здійснюється за принципом визнання зон індивідуальної відповідальності», які виділяються на основі функцій, закріплених за окремими керівниками (менеджерами), тобто за базу береться організаційна структура організації».

Виходячи з практики роботи вітчизняних газовидобувних підприємств, пропонується центр відповідальності розглядати як організаційну одиницю системи управління, керівник якої наділений певними повноваженнями, делегованими йому вищим керівництвом, відповідальний за досягнення планових контрольних показників та використання ресурсів, якими розпоряджається (матеріальними, трудовими, фінансовими).

Таким чином, на основі проведеного дослідження встановлено, що центр відповідальності – це організаційна одиниця підприємства, керівник якої відповідає за надані у його відповідальність ресурси та досягнуті результати діяльності.

Проте, облік витрат за центрами відповідальності не варто плутати з системою калькулювання собівартості. У першому випадку збір і розподіл витрат здійснюються для розрахунку показників, за які відповідає конкретний керівник. У другому випадку витрати збираються в цілях визначення собівартості продукції, що випускається.

На практиці така розбіжність виражається в наступному (таблиця 1).

Таким чином, облік витрат за центрами відповідальності на газовидобувних підприємствах доцільно застосовувати не тільки як інструмент внутрішнього контролю діяльності окремих підрозділів, а й використовувати його як основу для оцінки діяльності підприємства в цілому.

Таблиця 1

Відмінність обліку за центрами відповідальності від системи калькулювання собівартості

Критерії порівняння	Облік за центрами відповідальності	Система калькулювання собівартості
Мета збору витрат	Визначення фактичного значення показника витрат, встановленого для конкретного керівника	Калькулювання собівартості виробленої продукції (робіт, послуг)
Об'єкт збору витрат	Центр витрат – підрозділ, керівник якого відповідає за витрачені ресурси	Місце виникнення витрат – підрозділ (об'єкт), де здійснюється первинне споживання ресурсів, незалежно від системи закріплення відповідальності
Склад витрат	Регульовані витрати – витрати, які знаходяться в зоні впливу керівника	Всі витрати, які були прямо чи опосередковано спожиті в донному місці їх виникнення

Список літератури:

1. Друри К. Управленческий и производственный учет: пер. с англ. / К. Друри. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2002. – 1017 с.

2. Керимов В.Э. Учет затрат, калькулирование и бюджетирование отдельных отраслях производственной сферы: Учебник / В.Э. Керимов. – М. : Издательско-торговая корпорація «Дашков и К°», 2005. – 484 с.

3. Лень В.С. Управлінський облік: навч. посіб. / В.С. Лень. – К. : Знання - Прес. – 2006. – 317 с.

4. Шеремет А.Д. Управленческий учет: Учебное пособие / Под редакцией А.Д. Шеремета – М. : ИД ФБК - ПРЕСС, 2000. – 512 с.

ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ КОНТРОЛЮ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Нікітіна О.Б., к.е.н., доцент кафедри обліку і аудиту, Притоцька Т.В., магістрант, Стіскіна М.М., магістрант, Щербина О.А., магістрант, ДВНЗ «Національний гірничий університет», м. Дніпропетровськ, Україна

У сучасних умовах господарювання перед суб'єктами економічних відносин надзвичайно гострим постає питання ефективного управління господарською діяльністю та максимально ефективного використання наявних фінансових ресурсів. Дебіторська заборгованість, як відомо, являється складовою оборотного капіталу і представляє собою вимоги до фізичних чи юридичних осіб щодо оплати товарів,